

LGTBI+

LÍNIA DEL TEMPS I PROTAGONISTES

UNIVERSITAT
POLITÈCNICA
DE VALÈNCIA

AGRAÏMENTS

Aquest treball ha sigut finançat pel Conveni de col·laboració entre la Generalitat Valenciana, Vicepresidència i Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives, i la Universitat Politècnica de València, per al foment d'activitats en matèria d'Igualtat en la Diversitat.

GENERALITAT
VALENCIANA

Vicepresidència i Conselleria
d'Igualtat i Polítiques Inclusives

LGTBI+ LÍNIA DEL TEMPS I PROTAGONISTES

Edició a càrrec de: Vicerectorat de Responsabilitat Social i Cooperació

Direcció: Rosa Puchades Pla

Coordinació: María Rosa Cerdá Hernández

Texts: María Rosa Cerdá Hernández i Luz Mérida García

Edita: Editorial Universitat Politècnica de València

Disseny i maquetació: Luz Mérida García

Imprimeix: La Imprenta CG

Depòsit Legal V-3799-2019

ISBN 978-84-9048-852-2

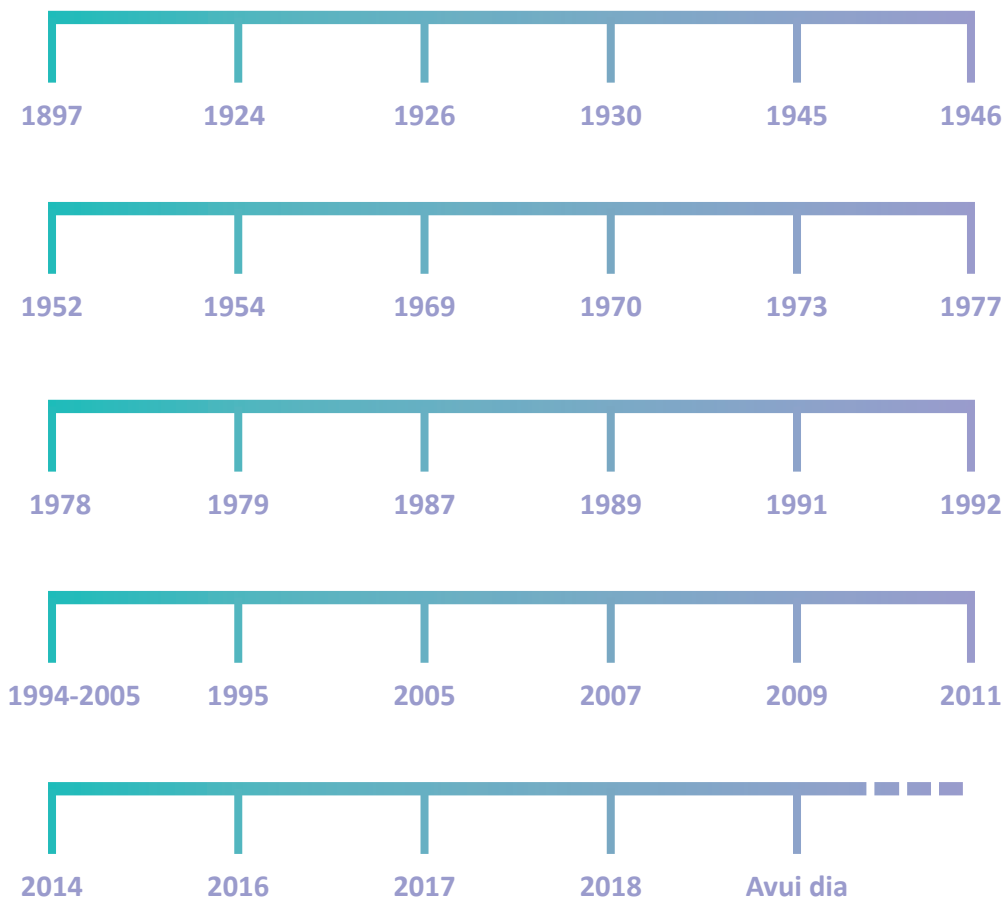

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

ÍNDIX

Línia del temps	4
Presentació	9
Protagonistes	11
Fonts	24

LÍNIA DEL TEMPS

1897. Pro-drets LGTBI+. Alemanya. **Comitè Científic Humanitari**, considerat com la primera organització pro-drets LGTBI+. Va treballar per al reconeixement social de l'homosexualitat i lluitar contra la seua persecució.

1924. Pro-drets LGTBI+. USA. **The Society for Human Rights**, precursora del Moviment LGTBI+ per la seua la defensa dels drets de les persones homosexuals.

1926. Christine Jorgensen. Actriu. Es considera la primera dona trans que se sotmet a cirurgia de reassignació de sexe i teràpia hormonal.

1930. Lili Elbe. Pintora premiada amb el Neuhausens en 1907. Primera dona trans coneguda que es va sotmetre a cirurgia de reassignació de sexe.

1945. Camps d'extermini nazis, les persones LGTBI+ són tractades com a presos comuns: després del seu alliberament, han de complir les condemnes imposades per la seua condició i identitat. No se'ls reconeix la condició de víctimes del nazisme.

1946. Michael Dillon. Metge. Primer home trans que es va sotmetre a una intervenció de reassignació de sexe.

1952. USA. Associació de Psiquiatria. Es patologitzen les realitats LGTBI+.

1954. Espanya. **Ley de Vagos y Maleantes** inclou a les persones LGTBI+. Autoritza les teràpies d'aversion mitjançant electroshock, cirurgia, bioquímica i teràpies psicològiques.

1969. USA. Disturbis en **Stonewall Inn** (Nova York, 28 de juny). Inici del moviment LGTBI+ contemporani. Després d'una batuda policial en un local de trobada LGTBI+, Marsha Johnson i Sylvia Rivera, dones trans, protagonitzen la primera manifestació reivindicativa pels seus drets.

1970. Espanya. Es funda, en la clandestinitat, el **Moviment Espanyol d'Alliberament Homosexual** a Catalunya sent la primera organització formal del col·lectiu LGTBI+ a Espanya.

1970. Espanya. **Ley de Peligrosidad y Rehabilitación Social** imposa penes de reclusió en psiquiàtrics, prohibició d'accés i lliure circulació. S'apliquen teràpies d'aversion.

1973. USA. **Associació de Psiquiatria** elimina l'homosexualitat com a desordre.

1977. Espanya. Es funda el **Front d'Alliberament Homosexual** a València. Dos anys abans, 1975, a Catalunya es crea el **Front d'Alliberament Gai** de

Catalunya. Primeres manifestacions.

1978. Bandera LGTBI+, dissenyada per **Gilbert Baker**, va ser utilitzada per primera vegada en el Festival de l'Orgull de San Francisco al juny de 1978.

1979. Espanya. **Ley de Peligrosidad y Rehabilitación Social:** es deroguen els articles en els quals es penalitza al col·lectiu LGTBI+.

1987. Espanya. Es deroga la **Ley de Escándalo** que perseguia la lliure expressió de l'orientació sexual i identitat de gènere.

1989. Unió Europea. **Resolució del Parlament Europeu** sobre la discriminació de les persones transsexuals instant a l'adopció de mesures concretes en els seus Estats membres. Aqueix mateix any, Dinamarca aprova el matrimoni igualitari.

1991. Espanya. A Barcelona és assassinada **Sonia Rescalvo Zafra**, dona trans, a les mans d'un grup neonazi. La seua mort va suposar un punt d'inflexió davant els delictes comesos per raó de l'orientació sexual o identitat i/o expressió de gènere de les víctimes.

1992. Espanya. Es constitueix la **Federació Estatal de Gais i Lesbianes (FEGl)**. Serà en 2002 quan integren a les persones trans (FEGlT) i en 2007 inclouran la realitat bisexual passant a ser FEGlTB.

1995. Espanya. **Codi Penal:** s'inclou la protecció davant la discriminació per orientació sexual.

1994-2005. Espanya. **Registre de Parelles de fet:** es formalitza la unió de les parelles de la realitat LGTBI+.

2005. Espanya. Codi Civil. S'institueix el **matrimoni igualitari:** els mateixos drets i obligacions que els matrimonis heteronormatius.

2007. Espanya. *Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de l'esment relatiu al sexe de les persones.* Permet la modificació del **Registre Civil** relativa al sexe assignat en el naixement i nom corresponent. Exigeix diagnòstic mèdic, seguiment de tractament hormonal per 2 anys

mínim o cirurgia de reassignació sexual i l'acte judicial que autoritze la modificació.

2009. Unió Europea. Consell d'Europa. **Informe Drets Humans i Identitat de Gènere**, de 29 de juliol de 2009. Comissari Thomas Hammarberg, sobre els drets de les persones trans.

2011. ONU. **Alt Comissionat per als Drets Humans:** incorporació del dret a la igualtat de tracte davant la llei i a la protecció contra la discriminació. Informe *Lleis i pràctiques discriminatòries i actes de violència comesos contra persones per la seua orientació sexual i identitat de gènere*.

2012. ONU. Resolució A/HRC/17/19 del **Consell de Drets Humans** de les Nacions Unides, de 17 de juny de 2012, *sobre drets humans, orientació sexual i identitat de gènere*.

2014. Espanya. Legislació autonòmica de reconeixement a la igualtat de tracte i no discriminació de la població LGTBI+. 2014, Galícia i Catalunya. 2015, Extremadura. 2016, Illes Balears i Madrid. 2017, Navarra i Andalusia.

2016. Espanya. **Regió de Múrcia:** primera comunitat autònoma a prohibir les teràpies d'aversion: *Llei 8/2016, de 27 de maig, d'igualtat social de lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals, transgènere i intersexuals, i de polítiques públiques contra la discriminació per orientació sexual i identitat de gènere en la Comunitat Autònoma de la Regió de Múrcia*. Més tard ho faran Madrid (2016), València (2017) i Andalusia (2018).

2017. Espanya. Comunitat Valenciana. *Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere en la Comunitat Valenciana*.

2018. Holanda. Registre Civil: **admissió de gènere neutre**.

2018. Organització Mundial de la Salut (OMS). *Classificació Internacional de Malalties 11a Revisió*. **CIE-11**. Elimina la transsexualitat dels trastorns mentals.

2018. Espanya. Comunitat Valenciana. *Llei 23/2018, de 29 de novembre, de*

la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI.

2018. Espanya. *Instrucció de 23 d'octubre de 2018, de la Direcció General dels Registres i del Notariat, sobre canvi de nom en el Registre Civil de persones transsexuals.* S'admet el canvi de nom amb assignació d'un corresponent al sexe diferent del resultat de la inscripció de naixement sense exigència de diagnòstic mèdic ni seguiment de tractament hormonal per 2 anys mínim o cirurgia de reassignació sexual.

Avui dia. 72 estats criminalitzen a la seua ciutadania LGTBI+, segons l'informe **Homofòbia d'Estat 2019** elaborat per *The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association* (ILGA).

Presentació

En la nostra societat, les persones LGTBI+ són objecte de diferents discriminacions a l'empara de estereotips negatius que, d'una manera o una altra, són assimilats pel conjunt social.

El Vicerectorat de Responsabilitat Social i Cooperació, a través de la Unitat d'Igualtat, dirigeix el seu esforç a l'efectiva realització de la igualtat de tracte i no discriminació. Amb aqueix objectiu, *l'II Pla d'Igualtat UPV* estableix mesures dirigides expressament al reconeixement de la diversitat genèric-sexual i orientació sexual. Fruit d'això és el *Protocol d'actuació enfront de l'assetjament sexual, per raó de sexe, per orientació sexual i per identitat i/o expressió de gènere*.

Amb la finalitat de fer efectiva l'autodeterminació de gènere en la comunitat universitària UPV s'aprova el *Protocol d'atenció a la identitat i/o expressió de gènere*.

Aquestes mesures han sigut completades amb *Persones trans: identitat, llibertat i respecte. Guia de bones pràctiques*, que facilita senzilles pautes en la interrelació social amb les persones trans en la quotidianitat de la comunitat universitària i fora d'ella.

En aquest marc, es presenta *LGTBI+: línia del temps i protagonistes* com a instrument útil per al reconeixement de la lluita pel ple exercici de drets i obligacions socials de les persones LGTBI+.

No es tracta d'un treball tancat. Al contrari, el transcurs social, a través de la participació activa de la població LGTBI+, fa que estiga en permanent evolució.

El llarg recorregut en la reivindicació dels drets civils és reconegut en els seus protagonistes, dones i homes de l'àmbit públic i acadèmic, com a espais rellevants per a la visibilitat de la seua aportació al progrés conjunt en el qual són agents imprescindibles per a fer-lo realitat.

La diversitat afectiu-sexual i de gènere és un valor present en la nostra societat com a impulsor de les llibertats individuals des del respecte a la dignitat humana, en tantes ocasions trencada per la desraó dels qui interpreten l'ordre social des de paradigmes excloents que empobreixen al conjunt.

Exemple de la intransigència més feroç és la vida de Margarida Borràs, dona trans executada a la ciutat de València (1460) per no desistir en la manifestació de la seua identitat.

En oposició a la lgtbi-fòbia, estem presents i conjuminem esforços en la defensa per la igualtat de tracte i no discriminació que tan llargament ha sigut reivindicada, lluitada i defensada dia a dia pels seus protagonistes.

Rosa Puchades Pla
Vicerectora de Responsabilitat Social i Cooperació

Protagonistes

PÍO DEL RIO HORTEGA

(Portillo, Valladolid, 1882 - Buenos Aires, Argentina, 1945)

Neurocientífic. Proposat al Premio Nobel de Medicina en dues ocasions, 1929 y 1937. Va destacar en el camp de la Histologia, especialment en l'estudi de el sistema nerviós.

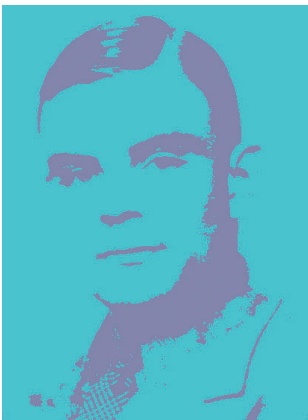
Conegut pel seu descobriment de la microglia, anomenada també cèl·lules de Hortega. Després de Santiago Ramón y Cajal, és la figura més destacada de l'anomenada Escola Histològica Espanyola.

En 1936 s'exilia a París on treballa al servei de neurocirurgia de l'Hospital de la Pitié. En aquesta etapa se li concedeix la distinció de la Legió d'Honor Francesa.

Poc després treballa al costat de l'neurocirurgià Hugh Cairns a la Universitat d'Oxford, on és nomenat *Doctor Honoris Causa*.

ALAN TURING

(Paddington, Londres, 1912-Wilmslow, Cheshire, 1954)

Matemàtic considerat un dels creadors de la ciència de la computació i precursor de la informàtica moderna.

Dissenyava una màquina de computació, *Màquina de Turing*, que permet entendre els límits del càlcul mecànic. Formula l'anomenada Tesi de *Church-Turing* (1936).

Durant la II Guerra Mundial treballa desxifrant els codis de comunicació nazi.

Després de la guerra, dissenya un dels primers computadors electrònics programables digitals. En l'àrea de la intel·ligència artificial aporta el conegut com a *Test de Turing* (1950).

En 1952, és processat i condemnat per homosexualitat. Dos anys després mor, segons la versió oficial, per suïcidi.

El 24 de desembre de 2013, la reina Isabel II promulga l'edicte que exonera oficialment a Alan Turing dels càrrecs pels quals va ser condemnat.

LYNN ANN CONWAY

(Mount Vernon, Nova York, 1938)

Científica de la Computació. Arquitecta de sistemes. Professora d'Enginyeria Elèctrica i Ciències de la Computació, actualment professora emèrita.

Desenvolupa la seua carrera docent a la Universitat de Michigan.

Membre de la *National Academy of Engineering* (Estats Units), entre els seus èxits s'inclou l'anomenada *revolució Mead & Conway* en disseny VLSI: manual sobre disseny electrònic i indústria de la microelectrònica.

Conway treballa en IBM durant la dècada de 1960. En 1968 és acomiadada quan comunica el seu procés d'autodeterminació de gènere.

Inicia la seua etapa a Xerox-PARC a la Universitat de Michigan.

Des de la seua jubilació, 1998, dedica el seu temps a l'activisme per la reivindicació dels drets de les persones trans.

KIM PÉREZ FERNÁNDEZ-FIGARES

(Granada, 1941)

Llicenciada en Història (1968) data en la qual és nomenada Professora Encarregada de Curs de la Universitat de Granada. És experta en la qüestió històrica dels Natzarens de Jerusalem. Ha sigut Professora d'Ètica i Filosofia d'Ensenyaments Mitjans fins a 2006.

Amb 50 anys, en 1995, decideix iniciar el seu procés d'autodeterminació de gènere.

Activista pels drets de les dones trans, participa en les Jornades Feministes Estatals (Madrid, 1983; Córdoba, 2000).

Davant el Defensor del Poble Andalús, encapçala la sol·licitud de Proposició No de Llei del Parlament Andalús pels drets trans (aprovada per majoria, febrer 1999), que resulta ser la primera llei a Espanya que reconeix aquests drets.

Treballa activament amb tots els grups parlamentaris per la Proposició No de Llei del Congrés dels Diputats.

Amb Carla Antonelli, treballa per la Llei d'Identitat de Gènere (2007) i participa en els treballs d'elaboració de la Llei d'Identitat de Gènere d'Andalusia (2014).

JESSICA MINK

(Lincoln, Nebraska, 1951)

Màster en Ciències Planetàries de l'Institut de Tecnologia de Massachusetts (MIT).

Membre de l'equip que descobreix i investiga sobre els anells al voltant del planeta Urà.

És experta en programari i ha desenvolupat la seua activitat en el Centre Harvard-Smithsonian d'Astrofísica.

Realitza la seua autodeterminació de gènere als 60 anys, convertint la seua experiència en activisme públic pels drets de les persones trans en l'entorn professional.

BEN BARRES

(West Orange, Nova Jersey, 1954 - Stanford, Califòrnia, 2017)

Neurobiòleg de la Universitat Stanford. Investigador de la interacció entre les neurones i les cèl·lules glials en el sistema nerviós.

En 1997, formalitza la seua identitat de gènere convertint-se en el primer científic obertament trans de l'Acadèmia Nacional de Ciències dels Estats Units en 2013.

Catedràtic del Departament de Neurobiologia de l'Escola de Medicina de la Universitat Stanford des de 2008, la seua investigació ha revolucionat el camp de la Neurociència.

SALLY KRISTEN RIDE

(Los Angeles, 1952 – San Diego, 2012)

Astronauta i física.

El 1978, ingressa a la NASA, sent la primera dona nord-americana en l'espai (1983).

Deixa la NASA el 1987, després de volar dues vegades en el orbitador Challenger.

S'incorpora al Centre de Seguretat Internacional i Control d'Armes de la Universitat de Stanford, per continuar com a professora de física a la Universitat de Califòrnia (San Diego) sent el seu camp d'investigació de l'òptica no lineal i dispersió de Thomson.

JAY D. KEASLING

(Nebraska, Estats Units, 1964)

Enginyeria Química i Bioingenieria. Professor en la Universitat de Califòrnia, Berkeley.

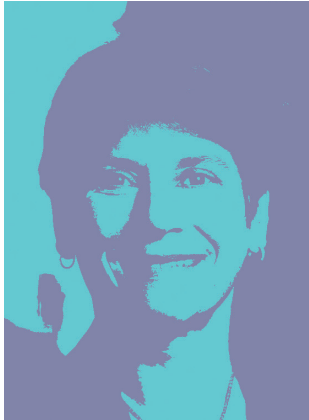
Director del Laboratori Associat per a Biociències en el Laboratori Nacional Lawrence Berkeley i director executiu de BioEnergy Institute.

Es considera una de les principals autoritats en biologia sintètica, especialment en el camp de l'enginyeria metabòlica.

Treballa en una varietat d'eines reguladores de les rutes metabòliques per a produir molècules no naturals i hostes microbians per a produir químics i biocombustibles.

CAROLYN RUTH BERTOZZI

(Boston, Massachusetts, USA, 1966)

Química bioortogonal. Universitat de Stanford. Titular de la "Càtedra d'Anne T. and Robert M. Bass" a l'escola d'Humanitats i Ciències. Investigadora a l'Howard Hughes Medical Institute (HHMI).

Ha estat directora del "Molecular Foundry", al Laboratori Nacional Lawrence Berkeley.

Va rebre el premi MacArthur "Genius" a l'edat de 33 anys, sent una de les científiques més joves en rebre aquest premi.

És la primera dona a rebre el prestigiós Premi Lemelson MIT (edició 2010).

DANIA GUTIÉRREZ RUIZ

(Mèxic)

Doctora en Enginyeria i Física Biomèdica per la Universitat d'Illinois a Chicago.

Investigadora Titular i Secretària Acadèmica de Centre d'Investigació i d'Estudis Avançats (Cinvestav Monterrey).

Investigadora responsable del Laboratori de Processament de Senyals Biomèdics Cinvestav.

Membre de la Societat d'Enginyeria en Medicina i Biologia (EMBS) de l'Institut d'Enginyers Elèctrics i Electrònics (IEEE) des de 2005.

Sènior Member de IEEE des de 2014. Activista militant pels drets de les persones trans i de la resta de la comunitat LGBTI.

DAVID BARRADO NAVASCUÉS

(Madrid)

Professor d'Investigació del CSIC en el Centre d'Astrobiologia, associat al NASA Astrobiology Institute, i director científic de la Unitat María de Maeztu.

És investigador principal en INTA (Institut de Tècnica Aeroespacial), on desenvolupa el projecte MIRI, instrument per a l'infraroig mitjà que volarà en el pròxim telescopi espacial, el JWST.

S'ha especialitzat en l'estudi de la formació estel·lar i de sistemes planetaris per mitjà de diferents tècniques observacionals.

Des de començaments de l'any 2010, és el director del Centre Astronòmic Hispà-Alemany de Calar Alt.

Compagina les seues tasques com a investigador amb una intensa activitat com a divulgador científic.

MARINA LOGARES

(Madrid, 1976)

Doctora en Matemàtiques per la Universitat Autònoma de Madrid. Investigadora postdoctoral al Max Planck Institut für Mathematik de Bonn, el Centre de Matemàtica do Porto, i de l'ICMAT.

L'any 2015 guanya una beca Marie Curie amb la qual s'incorpora a l'Matemàtiques Institute a Oxford.

És professora a la Universitat de Plymouth des 2017.

Les seves àrees de recerca són la geometria algebraica, la geometria complexa i la física matemàtica.

TIAGO BOTELHO

(Portugal)

Doctor en Biotecnologia per la Universitat de Barcelona, que cursa el programa de doctorat en Biomedicina de Gulbenkian (Lisboa).

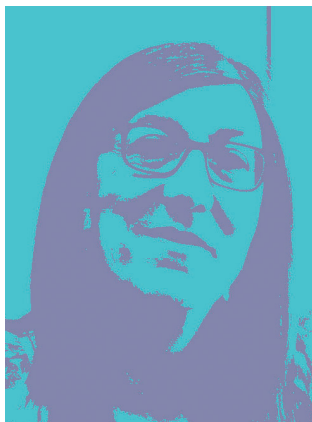
Actualment treballa en transferència de tecnologia i innovació, sent responsable per gestionar les interaccions amb empreses a l'IRB Barcelona.

President de PRISMA (Associació per a la Diversitat afectiva-sexual i de gènere en Ciència, Tecnologia i Innovació).

Col·labora amb els programes de suport a refugiats per identitat afectiu-sexual i de gènere així com en el desarmament d'arguments pseudocientífics utilitzats en contra de la diversitat genèric-sexual.

MARINA ECHEBARRIA SÁENZ

(País Basc)

Llicenciada en Dret per la Universitat de Deusto (1987), és professora titular de Dret Mercantil acreditada a càtedra a la Facultat de Dret de la Universitat de Valladolid (UVA), directora de Departament de Dret Mercantil, membre de l'Institut d'Estudis Europeus UVA.

Membre de la xarxa acadèmica de Dret de la Competència. Especialitzada en Dret de la Distribució Comercial, Dret de la Competència i Dret de les noves tecnologies.

És membre del patronat de la Fundación Triángulo por el Derecho de las Personas Trans.

LUCAS PLATERO MÉNDEZ

(Madrid, 1970)

Doctor en Sociologia i Ciències Polítiques per la UNED. Llicenciat en Psicologia per la Universitat Complutense de Madrid. Docent en Intervenció soci-comunitària.

Activista trans i investigador en diversos projectes entre els quals destaquen el Projecte Europeu HERA "Cruising the 1970s-CRUSEV" i el projecte I+D Veus múltiples, sabers plurals i tecnologies biomèdiques (2016-2018) amb el Departament de Ciència, Tecnologia i Societat, Institut de Filosofia del CSIC.

Dirigeix la col·lecció de publicacions en estudis trans de l'Editorial Bellaterra.

ELENA AMANDA LONG

(Estats Units)

Física nuclear. Doctora per la Universitat de New Hampshire i professora de la mateixa universitat.

Obté el Premi Promise Young Scientist 2015 (Jefferson Science Associates, JSA) per la seua investigació sobre l'estructura interna dels nucleons.

Funda l'associació LGBT+Physicists al servei de les minories sexual i de gènere en Física.

AUDREY TANG

(Illa de Taiwan, 1981)

Programadora de programari lliure. Lidera el projecte Pugs amb col·laboració de les comunitats de llenguatges *Haskell* i *Perl* per implementar el llenguatge *Perl 6*.

Ha col·laborat en la internacionalització i localització de diversos projectes de programari lliure, incloent *SVK*, *Request Tracker* i *Slash*.

Es defineix com a hacker cívica.

El seu activisme social a favor de la transparència i la llibertat d'expressió la porta a participar en el *Moviment Gira-sol* (2014), moviment estudiantil per la revisió de les polítiques governamentals en què Tang utilitza els recursos digitals per informar en directe a la població.

Després del canvi en les estructures polítiques, Audrey Tang és nomenada Ministra Digital de el nou govern i primera dona trans a accedir a aqueix càrrec polític.

MIQUEL MISSÉ SÁNCHEZ

(Barcelona, 1986)

Sociòleg i activista pels drets del col·lectiu trans englobats en el moviment LGTBI+.

Membre actiu de la Xarxa Internacional per la Despatologización Trans i dinamitzador de la campanya internacional Stop Trans Pathologization (2012).

Investigador en el projecte Transitant per les fronteres del gènere (Observatori Català de la Joventut, 2009) i en el projecte europeu Against Homophobia European Local Administration Devices.

JUANI BERMEJO VEGA

(Càceres, 1987)

Física i Enginyeria Informàtica de Sistemes (Universitat de Salamanca).

Primer Premi al XX Certamen de Joves Investigadors (2008) pel seu treball "Tratamiento de niños prematuros, un enfoque natural".

Investigadora de computació quàntica en la Universitat Lliure de Berlín, Alemanya (grup Jens Eisert).

Anteriorment a l'Institut Max Planck d'Òptica Quàntica, Munic, Alemanya (grup Ignacio Cirac, 2010-2016); Institut de Tecnologia de Massachusetts (grup Edward Farhi i Aram Harrow, 2013).

Actualment investiga a la Universitat de Granada amb un contracte de recerca Marie Curie- Athenea3i.

Única dona trans europea en el seu camp d'investigació.

MARIO PELÁEZ FERNÁNDEZ

(Langreo, Astúries, 1992)

Físic (Universitat d'Oviedo), Màster en Física fonamental.

S'especialitza en Nanotecnologia i Nanodispositius a la Université Paris-Sud XI.

La seva tesi doctoral en Física, a l'Institut de Nanociència d'Aragó, investiga l'estructura a nivell atòmic de l'grafè.

El seu projecte de divulgació drag queen, The Sassy Science Project, té com a objectiu divulgar la ciència i denunciar la discriminació de les dones, les persones racialitzades i el col·lectiu LGTBI+ en els laboratoris.

Fonts

— Ciencia LGTBIQ. LGTBIQA+ buscando referents para una nueva sociedad

URL: <http://ciencialgtbi.es/>

— PRISMA. Asociación para la diversidad afectivo-sexual y de género en Ciencia, Tecnología e Innovación

URL: <https://prismaciencia.org/home/prisma/>

— Queer in STEM

URL: <https://www.queerstem.org/>

— RTVE A la carta. Wisteria Lane

URL: <http://www.rtve.es/m/alacarta/audios/wisteria-lane>